

Když vlastní rodina chybí

Ne všechny děti vyrůstají ve své vlastní rodině. O některé z nich se z různých důvodů rodiče nestarají nebo starat nemohou. Proto rodičovskou výchovu nahrazuje soudním nařízením **náhradní rodinná péče a ústavní výchova**.



Co znamená mezinárodní zkratka SOS?

? Víš, jaké důvody vedou k umístění dítěte do náhradní péče? Jaké formy náhradních zařízení pro výchovu dětí znáš? Jsou některá ve tvém okolí?



Dosud nejrozšířenější formou jsou **ústavní výchovná zařízení**, kojenecké ústavy a dětské domovy. Děti zde žijí ve velkých výchovných kolektivech a mají společného vychovatele nebo vychovatelku.

Pěstounská péče je dočasná. Zaniká dosažením 18 let věku dítěte. Svěření dítěte do péče jiného občana vzniká rozhodnutím soudu. Příjmení dítěte zůstává po biologických rodičích, kterým také zůstávají minimální práva k dítěti. Pěstounská péče na přechodnou dobu poskytuje dítěti dočasný domov u profesionálních pěstounů v situacích, kdy nemůže zůstat ve vlastní rodině (např. v době závažné nemoci rodiče), trvá maximálně 1 rok.

Poručenství se uplatňuje v situaci, kdy ani jeden z rodičů nemůže vykonávat rodičovskou povinnost. Poručníka z řad příbuzných a osob dítěti blízkých jmenuje soud.



Při **osvojení** (adopci) dochází k přijetí cizího dítěte za vlastní. Vzniká zde stejný právní vztah, jako je mezi rodiči a jejich vlastními dětmi.

Již dlouho se diskutuje o postupném rušení ústavní péče, která by měla být nahrazena profesionálními pěstouny. Jedni argumentují tím, že ústavní péče v našem státě dlouhodobě dobře funguje a je dostatečně hmotně zabezpečena. Druzí upozorňují na to, že ani sebelepší ústav nedokáže nahradit rodinu, byť náhradní, a že péče pěstounů více rozvíjí citovou stránku dětí. Nyní převažuje podpora pěstounské péče před ústavní péčí. Ta je považována do budoucna za pilíř náhradní rodinné péče.

? Pokus se vyslovit svůj názor na tuto problematiku.



Šikana

Možná máš osobní zkušenost se šikanou.

Jedná se o společensky velmi závažný jev, s nímž se setkáváme na školách, v domovech mládeže i později v zaměstnání. Jde vždy o poruchu vztahů ve skupině.

Silnější vědomě ubližuje slabšímu s cílem získat pocit převahy.

Jak se **šikana** projevuje?

Ponižováním, zesměšňováním, bitím, vyhrožováním, zamykáním na WC, úmyslným ničením věcí, vymáháním peněz nebo svačin atd.

Pavel o přestávkách často zesměšňoval postavu Romana, který byl skutečně trochu při těle. K Pavlovi se často přidali i další spolužáci. Romana to trápilo, a navíc o tom stále slyšel ve škole.

Roman se nakonec pokusil o sebevraždu. Když se celá situace řešila ve škole, byli Pavel a ostatní udiveni – vždyť to byla přece jen legrace, všichni se smáli. Teda až na Romana.

I „drobná legrace“ může být pro někoho ponižující.

Janě začaly na mobilní telefon chodit velmi hrubé SMS zprávy. Na Facebooku se o ní posměšně vyjadřovali někteří spolužáci ze školy.

Technický pokrok přináší bohužel i nové formy šikany.

Kyberšikana (počítačová šikana) má dnes mnoho podob – šíření pomluv, šíření zmanipulovaných nebo choullostivých fotografií, natáčení videí na mobilní telefony a jejich následné zneužití prostřednictvím internetu.

A jak se můžeme uchránit?

- Nedůvěřovat každému, s kým jsme v kontaktu.
- Nesdělovat citlivé informace (např. osobní údaje, osobní fotografie, hesla k účtům).
- Respektovat ostatní uživatele.
- Seznámit se s pravidly služeb internetu a GSM sítí.

? Vzpomeneš si na další projevy šikany? Už ses s tímto chováním někdy setkal(a)? Pokud ne, myslíš, že se tě to netýká?

? Už víš, co znamená slovo agresivní? Víš, kdo je to agresor? Zkus pojmenovat charakteristické vlastnosti agresora a vlastnosti šikanovaného (oběti).

S Šikana je velmi vážným společenským jevem. Oběť šikany nevyřeší svou situaci sama. Pomoc najde u rodičů, u učitele, na Lince bezpečí.

Agresor se šikanováním dopouští jednání, která naplňují podstatu konkrétních trestných činů:

- omezování osobní svobody
- loupeže
- vydírání
- ublížení na zdraví
- poškozování cizí věci

Odsouzen může být pouze člověk starší 15 let.

Nezletilý pachatel bývá postižen nařízením ústavní výchovy nebo stanovením dohledu.

Dokážeš se zastat slabšího spolužáka? Napiš stručný návod, jak reagovat na situace, kdy je některý spolužák ponižován.

